

Ислом Нури

Makka kuchining jangga tayyorgarligi

Mushriklar esa kuchinni saflar tartibiga qarab tuzishdi. Bosh qomondon Abu Sufyon Sohr ibnizib kuchining markazini egaladi, qanotga Xolid ibn Validni, chap qanotga Ikrim ibn Abi Jahlni kuydi, piyodalarga Safvon ibn Ummayya, do'stabozlarga esa Abdulloh ibn Abu Rabiya bosh.

Bayroq Banu Abdudor kavmiga berilgan, chunki bayroqdorlik vazifasi – kitobning boshida aytilgan utganimizdek – Abdumanof Qusoy ibn Kilobdan meros qo'lga olingan mansablarni taqsimlaganda Banu Abdudor chekiga tushgan, o'tirganidan beri ajdodlarni tabriklashi kerak edi. Shunday bulsa-da, bosh qo'mondon Abu Sufyon Badr jongida Quraysh kushinining bayroqdori Nazr ibn Horis asirga tushganch, qushin boshiga kelgan ko'rgazmali haqiqatda gapirib, Banu Abdudorning konini kaynatish va hamijodini kutib turing. nima kurgiliklar kelayotganini ko'rding, dushman birinchi bo'lib buyroq tomonga qarab intiladi, agar boyoq chiqsa, kuchin parokanda bo'lib ketadi. Shunday ekan, qlingizdan kelsa bayroqni olinglar, bulysa kuyinglar, ozimiz unga kfoya qilamiz », dedi.

Abu Sufyonning o'qi ko'rsatishga yordam tegdi, Banu Abdudorning so'zlaridan qat'i nazar g'azablantirib, yaqinidan olisga o'tin olib ketdi, «Xali biz bayrog'imizni senga berib kuvarkanmizmi ?! Ertaga dushman bilan to'qnashgan payt bizing kimligimizni bilib olasan! », Deb to'polon tashishdi. Darhaqiqat, ul jangda qatiq mataton korsatishib, bitta xam qolmay hammasining halok bulib ketishi.

Qurayshning siyosiy she'rlari

Jang boshlanishga o'z qo'lida Quraysh musulmonlar saflari ichida bulinish va nizo keltirib chikarishga urinib ko'rdi. Abu Sufyon anonslarga odam yulib: «Kavmdoshimiz bilan bizning biznesimiz, xoli kuylar, biz sizlarga

Ислом Нури

tegmaymiz, sizlar bilan janjal qilasiz, bizga kerak emas», deb aytdi. Lekin tog'lar ham bas kelolmaydigan mustaxkam buon olganda bu kabini urinishlar nima ham qila ulardi?! Antorslar unga juda katta fotosuratda, xunuk so'zlar bilan javob berishdi.

Ikkala kuchin bir-biriga yaqinlashib, jang boshlanishga sanoqli daqqatlarga qo'llanib Quraysh hozirgi maqsad yigitda yangi bir urinishga yordam beradi. U Abu Omir al-Fosiq nomli – assli ismi Abdu Amr ibn Soyfiy bulib, ar-Rohib deb atalar, Rasululloh sollallohu alayhi va sallam uni al-Fosiq deb atagandilar – bir hoinni analorlarni yoniga jo'natdi, u sizni hayotga olib keladi. , Rasululloh solallohu alayhi va sallamaga adovat yulini tanlagan, Madinadan chiqib ketib, Qurayshga yordam ko'rsatgan va ularni tinmay Rasululloh solallohu alayhi va salomga qarshi urushga gijgijlar, Qurayshni: «Kavim meni jonivor qildim, uyingizda yashayapman» U kavmiga o'zini tanitdi: «Ey Avf Jamosi, men Abu Omirman», deb qichqirgan edi, ular: «Olloh ko'zingni ko'r qilsin, ey fosiq!», Deb javob berishdi. Shundan keyin u:

Shunday kilib, Quraysh bundayon ohlinining saflarini bo'lib tashlash maqsadida tashkil qilingan ikkinchi urinish ham chippakka chiqdi. Uning bu urinishlari son va qurol-aslahadan jixatidan ustun byulishiga qaramasdan, musulmonlardan qat'iyatli xikayotganiga va dillarda kuchliroq kurashga dalolat kilardi.

Quraysh ayollarining targ'ibot-tashviqot harakatlari

Quraysh ayollari ham Abu Sufyonning ayoli Xind bin Utba boshchiligida jangga etarcha qism ishtirokchilariga urindilar. Ular saflar orasida aylanib yurishar, chiltirmalarini chalab, erkaklar jangga chorlab qo'shiqlarni aytishar, ularning ruhoniyyatini ko'rishga, shijoatlariga shijoat qilish kerak

Ислом Нури

bo'lgan narsalarni olib borish, uyushma bilan shug'ullanuvchilarni jonivorlarini olib borishlarini ta'minlash kabi Ular goho bayroqdorlarga qarata:

«Olga, Banu Abduddor!
Siz kuchinga boyroqdor,
Dushmanni qiling abgor! »,

deb xitob kilishar, javob berishlarini jangga chorlab:

«Gar g'olib bulyansiz kuchli ochamiz,
Poyingizga alvon gullar sochamiz.
Ortga chekinisiz,
min la'nat o'qib , Yuz ko'rishmas bo'lib sizdan ko'chamiz »

deyya she'rlar o'qishdi.

Jangning boshlanishi

Harakat ikki gurux bir-biriga yaqinlashib, jang onlari etib keldi. Jangni birinchi bo'lib mushriklarning bayroqdori Talha ibn Abi Talha al-Abdariy boshlab berdi. U Qurayshning eng bahodir suvorilardan bolib, musulmonlar uni «lashkarning kuchchi» deb atashgandi. U to'yaga minib, o'rtaga chiqib keldi va muboraza (yakka-birka bo'lish) ga chaqirdi. Odamlar uning shijoatidan biroz fizik, olishuvga chikishdan tuxtalib turdi. Shunda Zubayr ibn Avvom u bilan bo'lishuvga chiqib bordi va sherdek otilib, unining tuyasiga minib old, svng uni erga uloqtirib, qilichi bilan boshini tanidan juda qildi.

Rasululloh solallohu alayhi va sallam bu ajoyib bo'lishini ko'rib, takbir aytib yubordilar, musulmonlar ham Zubayrga tasanno aytdilar, takbir

Ислом Нури

aytishdi. Rasululloh solallohu alayhi va salam: «kontsertni bir payg'ambarning o'z havoriysi (yordamchisi) yaratdi, mening havoriyim Zubayrdir», dedilar.

Bayroq atroffiyasida boshlash jang bo'lib o'tgan va bayroqdorlarning kirishi ketishi

Shundan sung urush olovi gurullab, guruxlar maydonida maydonlarning har bir birida keskinlashdi jang boshlanib ketdi. Jangning asosi boshqaruvi mushriklarining bayrog'i atroffida kechdi. Banu Abdudor kavmi o'z boshliqlari Talxa ibn Abi Talha o'ldirilg'och, bayroqni birinchi-ketin qabul qilib olyapti. Avval uning ukasi Abu Shayba Usmon ibn Talha bayroqni qo'liga olib:

«Bayroqdorga uzga yul yuq, faqat jang!
Yo olar, yo dushman holatini qildir! »,

degan cha jangga otildi.

Shunda Xuza ibn Abdulmuttibibga hamla qilingan va qilichi bilan elkasiga zarb bilan urib, qo'li bilan birga elkasini ham chopib, kinigigacha yorib yubordi va uningni opkasini ochib qo'ydi.

So'ngra bayroqni Abu Sa'd ibn Abi Talha qulga bo'ldi. Sa'd ibn Abi Vaqqos otgan kamoning oxiriga qadar bug'ziga tegib, tili osib qoldi va boshqa zoti jon berdi. So'nggi rivoyatlarda: «Abu Sa'd muborazaga chorlab ko'rgazma chiqqan, shunda Aliy ibn Abi Tolib unga talabgor bulib chiqib, o'ldirgan», ham aytiladi.

Undan sung bayroq Musof'iz ibn Talxa ibn Abi Talhaning kuliga utdi. Osim ibn Sobit ibn Abi Aflah otgan o'q uni ham er tishlatdi. Undan keyin boyroqni uning ukasi Kilob ibn Talxa ibn Abi Talxa qo'liga o'tdi, Zubayr ibn

Ислом Нури

Avvom u bilan o'rganib, oxirigacha qatl qilindi. Undan tug'ilgan bayroq ularning yangi bir inilari Julos ibn Talxa ibn Abi Talhaning kuliga qo'ldi, u Talha ibn Ubaydullohning do'stasi zarbidan jon berdi. Keyinzilar uni Osim ibn Sobit Ibn Abi Aflax kamon o'qi o'tib ketgan, ham deyishadi.

Bu olti kishining jangchining hammasi bitta xonadondan, Abu Talha Abdulloh ibn Usmon ibn Abddor xonadanidan edi. Ularniing barchasi mushriklarning bayrog'i ostida o'tkazildi.

Ulardan sung bayroqni Banu Abduddor kavmining boshka bir vakili Artot ibn Shurahbil qulga oldi, uni Ali ibn Abi Tolib o'ldirdi, Xzza ibn Abdulmuttibaldirganligi ham aytiladi. So'nggi bayroqni Shurayh ibn Ko'rizga qodir bo'ldi, uni Quzman - o'zi musulmon bulmagan, bundan tashqari hamiyat kilib musulmonlarni safida urushga chiqqan munofiq - o'ldirdi. Undan sung bayroqni Abu Zayd Amr ibn Abdumanof al-Abdariy qulga oldi, uni ham Qo'zman o'ldirdi. Undan suv uni Sho'rahbil ibn Xoshim al-Abdarininging bir o'g'li quldurdi, uni ham Quzman o'ldirdi.

Bu erda bayroqdor Banu Abduddor kavmidan bo'lib, bitta ham qo'lmay hammasi haloloq bo'ldilar. Shundan svng ushbu kavmdan hech kim kolmagach, bayroqni ularning Suob nomli bir xabash xizmatkorlarini kutib olishdi. U o'zidan o'ldirilgan boyroqdor xo'jaliklaridan birgalikda o'tkir shijoat va sabot bilan urushdi, qilich zarbdan qilingan qudratlarni uzilib ketgach, chokkalagancha bayroqni bo'yini bilgan holda, o'lgunicha ona shu sharoitda tikib turdi. Oxirgi damlarda halok bullar ekan: «Ey tangrim, men mazur buldimmi?», Deganda yoqildi.

Mana shu xabash bola o'ldirilganidan keyin boyoqqa erga quladi. Uni ko'rgan odam topilmay, shu tomoni oyoq ostida qolib ketdi.

Urushning boshka belgilariga oid ma'lumotlar

Jangning butun boshlashligi bayroq atrofda kechib turgan paxtada maydonning boshlig'i belgilarida ham jang kuchayganidan kuchayib borardi. Musulmonlarning saflari uzra bundayon ruhi hukm surar, ular mushriklar ustiga tug'onlarni buzib borayotgan toshqin daryosi kabilarni shiddat bilan botirib borarkanlar: «o'ldir, o'ldir!» deb takrorlashar, bu suz ularning Uxud kungi sheorlari bo'lgandi.

Abu Dujona boshiga qizil bogichini bog'lab, Rasululloh solallohu alayhi va salamdan qilingan qilichini maqkam tutganiga, uning haqini ado etis maqsadida jangga shong'ib ketgandiga. U juft kelgandagi mushrikni kuymay o'ldirar, mushriklarning saflarini agdar-to'ntar qilib yurardi.

Zubayr ibn Avvom aytadi: Men Rasululloh solallohu alayhi va salamdan qilichni menga berishlarini so'raganimda bermasdan uni Abu Dujonaga berganlarida xafa qilingan va ichimda: «Men u zotning ammalarini Sofianing o'g'li buldsam, o'stirib qo'ymoqchiman. mendan keyin surab borgan shu odamga berilar. Qani, ko'ramiz, nima xunarlar ko'rsatarkin », deb edim. Shundan suv uni kuzata boshladim. U bir qizil peshonabandni olib, uni peshonasi oldida tanib olganda analizatorlar: «Abu Dujona o'lim bog'inchini bo'shiga bog'ladi», deyishdi. Shundan sud u kuyidagi she'rni o'qigancha janga sho'ng'ib ketdi:

Darada ahd berdim halilimga man Toabad olindi
safda turishga.

Alloxu rasulin qilichi bilan
Dushmanga ayovsiz zarba urishga.

Shundan sung u dub kelgan mushrikni kuymay o'ldira bo'ladi. Mushriklar

Ислом Нури

ichida bir kishi bizning biznesimizga yaralgan biron kishimizni kuymay, saranjomlab kuyotgan edi. Abu Dujona bilan o'qa odam bir-biriga yoqin kelib yubordi. Men Oллоhdan u ikkisinini bir-birimizga olib boramiz, deb kuyinib so'rab duo qildim. Ikkalasi tuqnashib, bir-biriga bir-ikki zarba urishga harakat qilinadi. Mushrik Abu Dujonaga qilich urgan edi, u qaloni bilan tusdi. Shunda qalqon uning kilichini tishlab qo'ldi. Abu Dujona fursatdan foydalib, bir zarb bilan mushrikni er tishlatdi.

Songg Abu Dujona yangi saflar orol, paydo bo'lgan kilichdan utkazib haqida turib, ayol kishiligini bilmagan vaziyatda Quraysh ayollarning etakchisiga ovoz keltiradi. Abu Dujonaning ozi hikoya qildi: «Bir odamni ko'rdimki, hammani katiq turib jangga chorlab yuribdi. Shaxd bilan uniga olib, boshi uzra kilimchini ko'chirgan edim, birdan chinkirib yubordilar. Qarasam, ayol kishi ekan. Shunda ayol kishini o'ldirish bilan Rasululloh solallohu alayhi va salomning qilichilarini hurmatini ketkazishni istamadim ».

Shisha ayol Xind bin Utba edi. Zubayr ibn Avvom aytadi: «Men Abu Dujononing Xind Bin Utbaning boshi uzra qilich o'targanini, kelin uni qaytarib olganini ko'rib:« Oллоh va Rasuli biluvchiroq », dedim».

G'za ibn Abdulmuttibal ham g'azablangan sherdek hamla qilardi. U kabi ko'rgazmaga havf-xatarlar ostidagi mushriklar qurilishi kerak emas, lekin nega bo'linayotganlar biron bir zarbadan shamol silkingan bo'lsa, barpo etilishi kerak edi. U mushriklar bayroqdorlarining halol etilishda faol ishtirok etishi bilan bir qatorda ularning boshlanishiga bag'ishlangan reja adabini berdi. Pirovarida urushning oldidagi qatori ekani bilan bog'liq bo'lib, yuzma-yuz olisuvda biron bir bahodir jangchi tomonidan emas, shuningdek bildirilgan xiyonatkorona zarba o'qibatda erga quladi.

Ислом Нури

Alloxning sheri Aluza ibn Abdulmuttalibning o'ldirishi

G'azangning kotili Vahshiy ibnaviyb hikoya qildi: «Men Jubayr ibn Mut'minning quli edim. Uning amakisi Tuayma ibn Adiy Badr kuni xaliok bulgandi. Quraysh Uhudga yul olayotgandagi Jubayr menga: «Amakimning qasosiga Muxammadning amakisi Xizani uldirsang, ozodsan», dedi. Shundan sud va men ham odamlar orasida jangga bordim. Xabash bulganim uchun har bir xabash kabi nayza otishni yaxshi uzlashtirgan va ko'rsatishni urishganda kamdan-kam xato qilar edim. Jang boshlanrag, mening ishim faqat Xizani kuzatish va qulay fursat kutish bo'ldi. Men uni odamlar ichida xuddi norduadek savlat to'kib yurganini, hamma uning oldan tumtaraqay ko'chib, juda kimga bosh kelolmayotganini ko'rdim turdim. Xudo haqqi, men uni o'ldirish uchun fursat poylab, biron daraxt yoki tosh ortiga berkinib turadi va yaqinroq kelishini kutardim. To'satdan menga birin bir joyda Sibo ibn Abdul-uzzo paydo bo'lishi mumkin. Qo'za uni ko'rganch:

Xuddi shu payt nayzamni o'qibdi, uni ko'rsatib ola boshladim va qulay fursat kelishini bilaman unga qarab otdim, nayzani ko'rgandan pastrog'idan kirib, o'g'illarini orasidan chiqarib qo'ydim. U men tomonga qarab intildi, biroq jarohati bunga yul bermadi. Men uni o'lgunicha kutib turdim-da, ovoz baryb, nayzamni sug'urib oldim. Keyin lashkargohga qaytib borib, boshqa erada o'tirdim. Chunki, endi mening o'zimga ishim qolmagan edi, men uni faqat ozod bo'lish uchun olib borgan edim. Darhaqiqat, Makkaga qaytib, erkin etildim ».

Ustunlikni to'la qulga kiritish

Allox va rasulining sheri Alka ibn Abdulmuttalibning uldirilishi bilan musulmonlar ulkan yo'qotishga oid vazifalarni bajarmaydilar, jangda to'la

Ислом Нури

ustunlik bilan o'z kuchlarini saqlab qolishadi. Shu kuni Abu Bakr, Umar ibn Xattob, Ali ibn Abi Tolib, Zubayr ibn Avvom, Musab ibn Umayr, Talxa ibn Ubaydulloh, Abdulloh ibn Jahsh, Sa'd ibn Muoz, Sa'd ibn Uboda, Sa'd ibn Rabi', Anas ibnant Qahramonliklarni mushriklarning qat'iyatlarini sintirib, bilak kuchlarini zayflashtirib yubordilar.

Ayol kuchogidan kilichlaru qalqonlarga bog'lash

Shisha kungi tengsiz bahorlardan yana biri Xanzala al-G'asil, ya'ni Hanzala ibn Abi Omir bulib, u - biroz yuorkiroqda o'zaro kelishib o'tganimiz - Rasululloh solallohu alayhi va salom fosiq deb atagan Abu Omir boshqargan. Xanzala yangi uylangan va endigina bezildiqa kirgan bo'lib, jarchining urushga chorlovchi ovozini eshitishgan zaxti kelinchakning ogushidan sug'urilib, tuppa-tug'ri jijoratga jvnab ketgandi. Jang maylangani mushriklar bilan to'qnashganch, saflarni yorib o'tib, tuppa-to'g'ri mushriklarning bosh qomondoni Abu Sufyon ibnizib qarshisiga etib bordi va uni o'ldirish uchun bir bahoga qo'llangan sharoitda xizmat qilishdi. U Abu Sufyonga hamla qilib, undan ustun kelib turadigan payti Abu Sufyonga yordam berishga keltirilgan Shaddod ibn Avs tomonidan qatl etildi.

Kamonchilar guruxining jangga qurilgan qismlari

Rasululloh solallohu alayhi va salom to'g'iga ustaxonada tashkillashtirilgan kamonchilar guruxi ham urush jamoati musulmonning kuchini fodassiga aylanishiga juda katta xissa qvshdi. Makkaliklarning Xolid ibn Valid boshchiligidagi otlik askarlari Abu Amir Fosiq (boshchiligidagi gurux) ko'milgan islomiy lashkarning chap qanotini yorib kirishga urinib, uchrab hujum tashkil qilinmoqda. Ular bu bilan musulmonlarning orka tomonidan bo'tib kelib, saflari ichida parokandalik paydo bo'lishini va shu bilan

Ислом Нури

ulanishni yaxshi ko'radigan mag'lubiyatiga olib boradigan ko'zlarini olib tashladilar. Lekin, kamonchilar ular ustiga o'q yogdirib, uchala xujumlarini birlashishga qarshi kurashga muvaffaq bo'lishdi.

Mushriklarga mag'lubiyat keladi

Urushning dashshatli tegirmon toshi ana shu tariqa atrofidagi, kikikkina islomiy kushin maydonchasining barcha aniqligida to'lanadigan ustunlikning o'z qo'lida saqlanib turdi. Bu holat mushriklarning eng yuqori darajadagi jangchilarini ham sarosimaga tushirib qo'ydi, o'zlarining safarlaridan o'tib ketdi, o'ldiu-orkasidan tumtarakay bulib solib ketishadi. Go'yo uch minta mushrik bir necha yuz emas, balki o'ttiz minta musulmonga tuqnashgandek edi. Musulmonlar jasorat va shunga o'xshashning eng yorqin ko'rinishlarini ko'rsating.

Quraysh musulmonlarining xujumini qaytarish uchun bor harakatini tejash, o'zining bunga ojiz va kuchsizligini tan oldi va g'ayrat-shijoatining batamom ovozini. Xatto, Suob uldirilganidan sung erga qulagan bayroqqa yaqinlashishga, uni baland ko'tarmoq jangchilarning boshini bir joyga olib borish uchun jur'at kiluvchi odam topilmadi. Oqibatda qushin chekinishga va kuchishga tushdi. Kasos va kuzatom bo'lish, musulmonlarni yangi tashlab, o'z izzat va sharaflarini qaytarib bo'lish haqiqatidagi chaqiriqlarni barchasi unutildi.

Ibn Ishoq aytdi: So'ng Olloh taolo musulmonlarga o'zlarining nusxalarini nozil qildilar, ularga olib borgan va'dasi ustidan chiqib ketishdi, katta dushmanlarning qilichdan o'tqazildilar va katta janjallardan surib chiqdilar, mushriklarning mag'lubiyatiga oid haqiqatni aytib berishdi.

Abdulloh ibn Zubayr otasi Zubayr ibn Avvomdan rivoyat qildi: «Allohga

Ислом Нури

qasamki, men Xind bin Utba va dugonalarinig juda qimmatga tushgan narsalari, jon sharoitida ko'chishlarni, etaklarini yaxshi ko'rib chiqishdan oldin olib borilganligi to'g'risida.»

«Саҳиҳул Бухорий» да Бароъ ибн Озибнинг ҳадисида келади: «Душман билан тўқнаш келганимизда улар қочишди, ҳатто мен аёлларнинг жон ҳолатда тоққа чиқиб боришларини кўрдим, улар болдирларини очиб олишган, халхоллари (оёқларидаги тақинчоқлари) кўриниб турарди». Musulmonlar mushriklar ortidan quvib, ularni qilichdan o'tkazishar va o'ljalarni qo'liga kiritardi.

Камончиларнинг қо'пол хатоси

Камсонли исломий қўшин Маккаликлар устидан иккинчи бор, гўзалликда Бадрдаги ғалабадан асло қолишмайдиган улкан ғалабага эришиб турганларида камончилар гуруҳининг кўпчилик аъзолари томонидан содир бўлган жуда қўпол хато вазиятни бутунлай ўзгартириб юбориб, мусулмонларга қақшатқич талафот келтирди, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг қатл қилинишларига бир баҳя қолишига сабаб бўлди ва musulmonlarning Badrdan sung erishgan obro va jismoniy shaxslarga juda katta salbiy ta'sir ko'rsatdi.

Yukorida Rasululloh solallohu alayhi va sallamning shubu kamonchilarga qilingan, xoh g'oliba, xoh maglubiyat bylsin, har qanday vaziyatda ham tog'dagi o'rinlardan xiralashish haqiqatidagi qat'iy buyruqlarni matnini keltirib o'tganlik. Lekin, shu qatar qat'iyatli buyruqlar bo'lishiga qaramay, kamonchilarning musulmonlarning dushmanini quvib, o'ljalarni qurishga kiritayotganini ko'rganch, dunyo muhabbat g'olib kelib, bir-birlariga: «Ўlja, o'lja! Birodarlarimiz g'olib bo'lishdi! Biz nega qarab turibmiz ?! », deb xitob qildi.

Ислом Нури

Ammo boshliqlari Abdulloh ibn Jubayr ularga Rasululloh solallohu alayhi va salomning buyruqlarini eslatib: «Rasululloh solallohu alayhi va salomning sizlarga aytgan gaplarini unutdingizmi?!», dedi.

Lekin, ularning mutloq ko'chishi bu ogohlantirishlarga parvo qilmasdan: «Xudo haqi, biz ham tezroq harakat qilamiz, o'ljaga erishaylik!», Deyishib, qirq chog'li yoki undan ham oshiqrog'li odamni tog'da o'rinlarini tark etib, o'lib ketayapti. Oqibatda musulmonlarning orka tomoni ximoyasiz qolib, faqat Abdulloh ibn Jubayr bilan birga sakiz-tuqqiz jangchigina qadar o'z oldiga qo'yilgan xoliq buzg'unchilarga o'zlarini olib borishni istamaydilar.

Xolid ibn Valid islom lashkarini qurshab bo'lish rejasini amalda ochib beradi

Xolid ibn Valid oltinga teng bu fursatni ganimat bilib, islom kuchining orka tomonidan kelib chiqib, omad maqsadida o'z otliklarini bilgan o'qitib, kamonchilar tog'iga hujum tashkil qildi. Abdulloh ibn Jubayr va uning yonida qo'llangan sanoqli jangchini bir zumda tinchibdi, orqa tomondan musulmonlar ustiga botirib keldi. Uning otliklarining jismoniy shaxslardan olinadigan mushriklar holati bo'yicha yangi tashkil topganligini bilishadi, chekinib borayotgandagi joylardan ortlariga qaytib, musulmonlar ustigiga o'tib yuborishadi. Mushriklardan Amra bint Alqama al-Horisiya ismli bir ayol shoshib kelib, erda yotgan bayroqlarni baland ko'rdi, shundan keyin mushriklar bayroq atrofidagi jipslashib, bir-birlarini chorlaydilar. Bir joyga jam bo'lishga, musulmonlarga qarshi jangga tashlandilar. Shunday kilib, musulmonlar old tomondan ham, orkadan ham kurshov ichida qolib, juda kiyin Ohvolga tushib qolishadi.

Rasululloh (sav) ning kurshovda o'zlarini mardonavar tugatishlari

Eshit pattada Rasululloh solallohu alayhi va salom tuqqiz kishilik kichkina

bir guruh bilan musulmonlarning munosabatlari ularning shiddatli janglilarini va mushriklarni ta'zib qilishlarini kuzatish uchun turardilar. Shu vaziyatda Xolidning otliklari tugatilgan bolib o'tib kelmoqda. U zotning oldirarida ikki yuldan biri qo'llandi: yoki o'z jonlarining saqlanib qolishi uchun yondoshidagi yaqin odamlarning sahobalari bilan hamkorlikda tezkorlik bilan havfsiz joyga chekinishlari va kurshovda qo'lga qo'yilgan qodirlarni hukmiga havola qilishlarini unutib qo'ymoqchiman. front) tashkil kilib, ular vositasida dushman kurshovini yarib, kurshovda qo'liwni kuchaytirish Uhud togi tepalariga chiqib olishi uchun yul ochib berishlari kerak edi.

Shu erda Rasululloh solallohu alayhi va salamning tengsiz faollari va mislsiz shijoatlari ko'rinmaydi. U zot ashoblarini o'z yoshlariga chorlab, bor ovozlari bilan: «Xoy Olloxing bandalari, mening yonimga!», Deb nido qildilar. Ovozleri musulmonlardan oldinroq mushriklar qulogiga etib borishini bila turib, ana shunday ogir vaziyatda oz jonlarini xataraga kuyib, ashoblarini chorladilar.

Darhaqiqat, mushriklar Rasululloh solallohu alayhi va salomning ovozlari eshitish, musulmonlardan oldin u odam tomon qilib yuborishdi.

Musulmonlarning tumtaraqay bulib ketishlari

Musulmonlar kurshovga tushib qolishadi, ulardan bir tofasi o'zlarini butunlay yoqotib kuyishadi. Kozlarga o'z zonlaridan boshka narsa ko'rinmay qolib, orkada nima gap bylayatganidan bexabar, jang maydonlarini tashlab, ko'chaga tushildilar. Ulardan ba'zilarini ko'chib o'tish, davolash Madinagacha etib borilar. Ayrimlari esa tog' cho'qqilariqqa chiqib ketdi.

Ислом Нури

Ikkinchi bir tofa esa mushriklarga aralashib ketib, tus-tupolonda kim do'st, kim dushmanligi bilinmay qolishi, musulmonlar ichida bir-birini o'ldirib qo'yishi kerak bo'lgan vaziyatlarni birgalikda olib borish. Buxoriy Oisha roziyallohu ko'rsatgan rivoyat kiladi: «Uxud kuni mushriklar ochiq mag'lub bulib qurilgan paxt Iblis:« Ey Ollohning bandalari, orkongizga qayta tiklaning! », Deb qichqirdi. Shunda olindgi qatordagilar orqaga qayishib, orkagagilar bilan tuqnashib ketishdi. Huzayfaning ko'zi birdan otasi Yomonga tushdi va: «Ey Ollohning bandalari, otam, otam!» deb qichqirdi. Biroq, ular o'zlarining tug'ratib qololmadilar va uning otasini o'ldirib qo'ydilar. Shunda Xuzayfa: «Sizlarni Ollohning o'zi kechirsin», dedi ». Urva aytadi: «Xuzayfada to dunyodan o'tg'unicha ham yaxshi saqlanib qoldi».

Ushbu tofa ichida qat'iyatli sarosima paydo bo'lishi mumkin, ko'pchilik gangib qo'llanganidan keyin nima bo'lishini va qaynoq tomoqqa qanday qilib harakatlanishini bilmay qo'ydi. Bungling ustiga shu patt: «Muhammad o'ldirildi!», Deb kichik qirqilgan eshilib, bu ularning qo'lga qo'yilgan es-hushlarini ham sabab qilib yubordi. Kopchiligining ruhoniyyati butunlay tushib ketdi. Keyin zilzari jangdan tug'rab, taslim qilish uchun qurollarni tashladilar, ayrimlar esa munofiklar boshlig'i Abdulloh ibn Ubay bilan bog'lab, ularga Abu Sufyondan omonlik olib berishini so'rab o'ylashdi. Shu vaziyatda turganlarda katta oldan Anas ibn Nazr o'tib qoldi va: «Nimaga qarab turibsizlar?», Deb so'radilar. Ular: «Rasululloh solallohu alayhi va salom uldirilganmishlar», deyishdi. «Uday bo'sa, u zotdan keyin yashab nima qilasizlar?! Turinglar, sizlar ham Rasululloh solallohu alayhi va salom ulgan ish ustida olinglar! », Dedi u, so'z: «Ey Parvardigor! Men mana bulalar - yani musulmonlar - qilingan ishdan Sendan uzr so'rayman, ana ular - yangi mushriklar - qilingan ishdan pokligimni Senga e'lon qilaman », dedi. Shunday deb olga intildi. Yo'lida Sa'd ibn Muoz juft kelib: «Kaerga ey Abu Umar?», Deb so'ragan edi: «Oh,

Ислом Нури

oh, jannatning hidini topyapman ey Sad, u Uhud tomondan kelmoqda», dedi. So'ng jangga shong'ib ketdi va to o'lgunicha urishdi. Jangdan sung uning jasadini taniy olmadilar, faqat singlisi uning barmogidan tanib oldilar. Badanida saksondan ortik nayza, kilich va kamon o'qigan qo'ldan qilingan yarohatlar bor edi. u Uhud tomondan kelmoqda », dedi. So'ng jangga shong'ib ketdi va to o'lgunicha urishdi. Jangdan sung uning jasadini taniy olmadilar, faqat singlisi uning barmogidan tanib oldilar. Badanida saksondan ortik nayza, kilich va kamon o'qigan qo'ldan qilingan yarohatlar bor edi. u Uhud tomondan kelmoqda », dedi. So'ng jangga shong'ib ketdi va to o'lgunicha urishdi. Jangdan sung uning jasadini taniy olmadilar, faqat singlisi uning barmogidan tanib oldilar. Badanida saksondan ortik nayza, kilich va kamon o'qigan qo'ldan qilingan yarohatlar bor edi.

Sobit ibn Dahdoh kavmiga qarab: «Ey tahlilchilar jamoasi, agar Muxammad (solallohu alayhi va salam) uldirilgan bulsalar, Allox tirik, U o'lmaydi! Sizlar dininiz jo'lida jang kilinglar, Alloxning Azi sizlarga zafar va nusrat ato etadi! », Deb xitob qilindi. Shunda bir qancha analizatorlar unining yoniga to'planishib, birgalikda Xolidning otliklariga qarshi janga kirdi, unining ozi Xolidning do'stlaridan halol bo'ldilar, boshka sheriklari ham o'ldirildilar.

Muhojirlardan bir kishi mehmonga murojaat qilgan bir odamning yonidan o'tib ketgan va: «Ey falonchi, bilginmi, Muhammad (solallohu alayhi va salam) o'ldirilgan emishlar?», Dedi. Shunda analiysi: «Muhammad (solallohu alayhi va salam) uldirilgan bulsalar, risolat omonatini etkazib kuyganlar. Sizlar dininiz yulida jang qilinglar! », Deb javob berdi.

Mana shu kabi ruhonlatuvchi va dala beruvchi so'zi sabablari musulmon askarlariga ma'naviy-ruhiy kuch-quvvat qayib keldi, ular sarosimadan kutilib, es-xushlarini iyib o'ldi. Taslim bo'lish yakki munofiq Ibn Ubayga

Ислом Нури

e'tiborni jalb qilish fikridan qaytish va qurollarni kutib olish, boshkaruv holatidagi tomonga ochish maqshadida mushriklarga qarshi hujum boshlanib yurishdi. Bu orada ularga Rasululloh solallohu alayhi va salamning uldirilganlari haqidagi haqiqatdagi xabarning yolg'onligi haqida ma'lum bo'lib, bu ularning kuchiga kuch ishlatib yubordi. Natijada, og'ir va shiddatli janglardan sung kurshovni yorib chiqish va mustaxkam markaz atrofidagi jamoatchilikka muvaffaqiyatli buldilar.

Maydonda uchunchi bir tofa ham bor ediki, ularning butun fikrlari haqida Izohlari chiroyli Rasululloh solallohu alayhi va salomda bo'ldilar. Bu tofa kurshovning boshidanoq jon jahdlari bilan Rasululloh solallohu alayhi va salom yoshlariga qarab intildilar. Ularning boshida Abu Bakr Sidiq, Umar ibn Xattob, Aliy ibn Abi Tolib roziyallohu anhum va boshkalar bor edi. Ular jangning oldidagi qatarlarida edilar, Rasululloh solallohu alayhi va salamga nisbatan xavf-xatarni Xis kilishlarini bilan u u zotning ximoyalariga olib keldilar.

Rasululloh (sav) atroffilarida jangning shiddatli tuslanishi

Mazkur tofalar kurshov mashaqqatlarini bo'shagan kechiradigan va mushriklarning tegirmoni kirdobida atrofida ekan, janr Rasululloh solallohu alayhi va salom atrofidagi qizigan qizlarni borardi. Yukorida aytganimizdek, mushriklar kurshovni boshlagan ptantlarda u zotning yonilarida to'kiz odamlarni saqlashdan voz kechish kerak edi.

Musulmonlarga qarata: «Mening yonimga kelinglar, men Rasulullohman!» deb xitob qilinganlarda mushriklar Rasululloh solallohu alayhi va salomning ovozlari eshitish, u zotni tanitish va ustilariga o'tib yuborish kela boshlashdi, musulmonlardan olib borilgan yoshlarga etib borish maqsatida jon-jahdlari bilan bilasiz va zot tomonga tashlandilar. Shunda va boshqa odamlar tomonidan o'tkaziladigan sa'y-harakatlarni amalga

Ислом Нури

oshirishda ishtirok etadigan jangi bo'lib o'tdi va bundan keyin ish, fidokorlik, yaratilish va qahramonlik uchun g'oyat nodir ko'rinishlarini ko'rsating.

Imom Muslim Anas ibn Molikdan rivoyat kiladi: «Rasululloh solallohu alayhi va salom Uxud kuni eti anal va ikki muxojir bilan bilingan yolg'iz qolgandilar. Mushriklar yopirilib kelishgan: «Jannat evaziga - yo'qki jannatda mening qo'shilishim buvili evaziga - kim ularni bizdan daf qilib qo'ydi?!», dedilar. Shunda analizatorlardan biri oldinga o'tib, o'lgunichaga jang qildi. Keyin yangi yopirilib kela boshlagach, yana: «Jannat evaziga - yo'qki jannatda mening qo'shilishim buvishi evaziga - kim ularni bizdan daf qilib qo'ydi?!», dedilar. Ansolardan yana birining oldiga chiqib, to o'lgunicha jang qildi. Ana shu tarzda birinchi-ketin etovlari o'ldirildi. Shunda Rasululloh solallohu alayhi va salom ikki - mujjir - soatobalariga: «Ashoblarimizga insof qilmadik», dedilar ».

Mazkur etti tahlilining so'nggi jarayoni Amora ibn Yazid ibn as-Sakan edi, u qattiq jang qildi va og'ir jarohat olib chiqdi .

Rasululloh solallohu alayhi va salomning hayotidagi eng yaxshi insonlar

Ibn as-Sakan yig'laganidan keyin Rasululloh solallohu alayhi va salom ikki kishining suhbatdoshlari bilan uchrashib, ularni qo'llab-quvvatlaydilar. «Sahihayn» da Abu Usmondan rivoyat kilinishicha: «Rasululloh solallohu alayhi va salamning yoshlarida jil qilayotgan kunlarining birida Talha ibn Ubaydulloh va Sa'd (ibni Abi Vaqqos) dan boshlanib juda kim qo'llagan edi». Bu Rasululloh solallohu alayhi va salomning hayotidagi eng yaxshi odamlar edi. Mushriklar uchun esa bu damlar oltinga teng fursat bo'ladi, ular bu fursatni quldan chikarmaslik uchun qat'iy urinishdi. Rasululloh sollallohu alayhi va salomni yig'ish maqsadini bajaradigan hujjatlarni asos

qilib olish va zotga qaratishdi. Utba ibn Vaqqos otgan tosh u zotning yuzlariga tegib, pastki ung kurak (ya'ni odamlarning tishlari bilan bilangina o'zingizni tirik qoldirasizmi) tishlarini sinib, pastki lablarini yordam berishdi. Abdulloh ibn Shihob az-Zuhriy yoqinlarga kelib, peshonalariga jarohat etkazdi. Abdulloh ibn Qamiya nomli g'addor bir otliq kelib, u zotning elkakilariga o'xshash zarb bilan qilich soldiki, uning zarbidan bir oydan ko'prok elkalari o'rib yurdi, biroq bu zarba u zotning ikki kavat sovutlarini qo'shib o'tib ketmoq kerak. Keyin o'qa gaddorning ikkinchi bor tushirib tashlangan bo'lishi kerak bo'lgan qattiq zarbasi u zotning chakkaklariga tegib, dubulg'alaridagi halqalaridan ikkila halqa yuzlarini yuborib, ijobatga kirdi. U malun zarba urar ekan: «Mana senga, men Ibn Kamiyaman», dedi. Rasululloh solallohu alayhi va salom yuzlaridan mehmonxonalar: «Seni Allox xor qilsin», dedilar.

«Sahih» da rivoyat kilinishi, Rasululloh solallohu alayhi va salomning tishlari sinirildi, boshqalari yordam berdilar. Shunda yuzlaridan qo'ng'iroq qiluvchilar: «Ularni Ollohga da'vat kilayotan payg'ambarlarning yuzini yorgan va tishlarini sinirgan kavm qanday najot topsin ?!», derdilar. Shundan sud Olloh azza va jalla oyat nozil qildiki: « (Ey Muxammad), Siz **uchun bu ishda** (yangi bandalarga najot berish kerakmi yoki juda katta xoliq qilayapti) **xech bir narsa** (yani inon-ixtiyor) . (Ollohning Ozi) **yoki ularning tavbalolilarini qabul qilish uchun ikki tomon zolimliklari sababli azoblar** » (Oli Imron: 128).

Tabaroniy rivoyatida: U zot boshqa kuni: «Payg'ambarning yuzini kongga belagan kavmga Ollohning g'azabi qat'iyatli bo'lib chiqdi», dedilar. Songga biroz muddat turgach: «Ey Parvardigor, kavmimni kechirgaysan, ular bilmaydillar», dedilar.

«Sahih Muslim» da rivoyat kilinishicha: «Ey Robbim, kavmimni magfirat

Ислом Нури

qilgin, ular bilmaydillar», dedillar. Qozi Iyozning «Ash-Shifo» sida: «Ey Parvardigor, kavmini hidoyat qilgin, ular bilmaydilar», deganlar rivoyat kilingan.

Shubhasiz, mushriklarning asosidagi maqsadlari Rasululloh solallohu alayhi va salomni o'ldirish kerak edi. Biroq, ikkala suhbat – Sa'd ibni Abi Vaqqos bilan Talxa ibn Ubaydulloh ajoyib qaxramonliklarni ko'rsatib berish, mislsiz jasorat bilan kurashish va ikki kishining bulib qolishlariga qaramoq, mushriklarga o'zlarining maqsadlariga erishishlariga yordam berish. Chunki, har qanday ikkalasi arablarining eng yaxshi oyi kamonchilardan bulib, tinimsiz odamlar bilan muskullarni Rasululloh sollallohu alayhi va salamdan so'rab tashlanishga muvaffaq bo'lishdi.

Rasululloh solallohu alayhi va salam Sad ibn Abi Vaqqosga o'qituvchilarni kutib turib: «Oting, ota-onam sizga fido bulsin!», dedilar, bu esingni unutib yuboring, lekin bu juda yaxshi. Chunki, u zot Sa'ddan boshka bironasitaga ota-onalarning birgalikda fido qilmaganlar.

Talha ibn Ubaydulloh haqiqatda gapirigan bulsak, mushriklarning Rasululloh solallohu alayhi va salom atroflilariga olib boriladigan kelishuvlar voqeasini imom Nasoyiy Jobir roziyallohu bilan juda yaxshi tanishib chiqdim: Mushriklar Rasulullohni ushlab turaymi? dedilar. Shunda Talha: «Men», dedi. (So'nggi Jobir analizchilarning oldiga chiqishlari va birinchi-ketin shahid bo'lishlarini imom Muslim rivoyatidan biz aytdik utganimizdek hikoya qilchch, svizida shunday davom etardi:) So'nggi talqinni ko'tarib chiqing, o'zingizni bir kishining oldiga olib boring » (yani, «ih» yaki «oh») degan edi, Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «Agar« Bismillah »deganda edi, farishtalar odamlarni ko'z oldida sizni baland ko'targan edi», dedilar. Shundan keyin Olloh mushriklarini o'rtaga chekintirdi.

Ислом Нури

Hokimning «Iklil» ida rivoyat kilinishi, Talha Uhud kuni o'ttiz to'kizta yo'q uttiz beshta jarohat oldi, ko'rsatich va harta barmoqi falaj bo'lib, ishlayapti.

«Sahihul Buxoriy» da Qays ibn Abu Hozim rivoyat qildi: «Men Talhaning shol bulib qolingani kuchini ko'rdim, Uxud kuni u shu qo'li bilan Nabiyy solallohu alayhi va salomni ximoya qilgan edi». Termiziy va Ibn Moja rivoyat qilingan kurashda aytilgancha, Rasululloh solallohu alayhi va salom boshqa kuni u haqiqatda: «Kim er yuzida yurgan (yani tirik) xonani ko'rishni istasa, Talha ibn Ubaydullohga qarasin», deganlar.

Abu Dovud Tayolisiy Oisha roziyallohu ko'rsatgan rivoyat qildi: «Abu Bakr Uxud kunini eslasa:» U kunning hammasi Talhaning kuni bu'lgandi «, derdilar.

Abu Bakr Siddiq roziyallohu u u haqiqatda yana shunday derdi:

Ubaydulloh o'g'li Talha, senga jannat muntazir,
Xizmatiga huri g'ilmon, nozu ne'mat muntazir.

Ana shunday tarang vaziyat va ogir damda Allox taolo g'aybona nusxasini tushirdi. «Sahihayn» da rivoyat kilingan kurashda Sa'd aytadi: «Uhud kuni Rasululloh sollallohu alayhi va salomni ko'rdim, yonida optik kiyimli ikki odam u zotni ximoya qibtildi jon kuydirdi, men ulani oldin ham o'zgarmaganman, kim. Bir rivoyatda: «Ular Jibril va Mikoil edilar».